

Regionální spolupráce AV ČR

Návrh společného projektu v roce 2025

Název společného projektu

"Íránský poutník" zpátky doma: Výstava ke 140. výročí narození orientalisty Jana Rypky (1886-1968)

Osoba pověřená realizací projektu – na pracovišti navrhovatele

Tituly před jménem	Jméno	Příjmení	Tituly za jménem
Název pracoviště			
Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.			
E-mail		Telefon	

Smlouva o spolupráci AV ČR s krajem¹ Zlínským

Doba řešení projektu²

od 01.04.2025 do 31.12.2026

Náklad v na do b u ř e š e n í p r o j e k t u (v K č)

	Náklady v roce 2025	Náklady v roce 2026	Náklady v roce 2027	Náklady na projekt celkem
Výše požadované dotace	150000	200000	0	350000
- osobní náklady:			0	
- ostatní náklady:			0	
Spoluúčast partnera/partnerů regionální spolupráce	220000	150000	0	370000
Další zdroje financování ³	0	0	0	0

¹ Doplníte název kraje. Seznam smluv o spolupráci AV ČR s kraji je zveřejněn na webových stránkách AV ČR: <https://www.avcr.cz/cs/veda-a-vyzkum/spoluprace/regionalni-spoluprace/>

² Uvedte datum ve formátu DD.MM.RRRR. V případě víceletého projektu uvedte celkovou dobu řešení projektu (nejvýše 3 roky).

³ Např. spoluúčast navrhovatele.

Partner (1) regionální spolupráce – osoba pověřená realizací projektu na pracovišti partnera

Tituly	Jméno	Příjmení	Vědecká hodnost
Mgr.	Martina	Miláčková	
Název partnera (subjektu)			IČ
Muzeum Kroměřížska, p. o.			00091138
Ulice		Místo	
Velké náměstí 38/21		Kroměříž	
PSČ	E-mail	Telefon	
767 01			

Partner (2) regionální spolupráce – osoba pověřená realizací projektu na pracovišti partnera

Tituly	Jméno	Příjmení	Vědecká hodnost
Název partnera (subjektu)			IČ
Ulice		Místo	
PSČ	E-mail	Telefon	

Partner (3) regionální spolupráce – osoba pověřená realizací projektu na pracovišti partnera

Tituly	Jméno	Příjmení	Vědecká hodnost
Název partnera (subjektu)			IČ
Ulice		Místo	
PSČ	E-mail	Telefon	

Charakteristika společného projektu s důrazem na jeho vědeckou relevanci, vč. uvedení, co zajistí jednotliví partneři regionální spolupráce a čeho bude v rámci společného projektu dosaženo (v případě víceletého projektu popište charakteristiku za všechny roky řešení)

V roce 2026 uplyne 140 let od narození světově proslulého orientalisty a zakladatele ve světě respektované vědecké školy Jana Rypky (28. 5. 1886 Kroměříž – 29. 12. 1968 Praha). Tento špičkový znalec perské a turecké literatury stál v meziválečném období (1918–1938) u založení Orientálního ústavu v Praze, vědeckého časopisu Archiv orientální i populárně-naučného časopisu Nový Orient. Byl členem České akademie věd a umění a v roce 1953 byl jedním ze zakládajících členů Československé akademie věd. Byl nositelem čestných doktorátů z univerzit ve Varšavě, v Teheránu a v Paříži. Při příležitosti výše uvedeného jubilea uspořádá Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i. (dále MÚA) ve spolupráci s Muzeem Kroměřížska, p. o. (dále Muzeum) několik akcí s cílem představit Rypku široké veřejnosti nejen jako vynikajícího vědce, ale také občana Kroměříže a popularizátora vědy.

Jan Rypka po maturitě odešel do Vídně studovat orientalistiku, především předvýchodní islámské literatury. Po absolvování univerzity se přestěhoval s manželkou do Prahy. Po ročním pobytu v istanbulských knihovnách r. 1922 se na Karlově univerzitě v Praze habilitoval pro obor perské a turecké filologie. V letech 1934–1935 absolvoval víc než roční studijní pobyt v Íránu, kde se zaměřil na dílo básníka Nezámího z Gandže a prokázal jeho přední místo ve světové poezii. Završení vysokých škol po nacistické okupaci mu znemožnilo pedagogickou činnost i styk s mezinárodní odbornou obcí. Publikoval však vynikající překlady nejlepších děl Nezámího ve spolupráci s předními básníky jako Jaroslav Seifert, Vladimír Holan nebo Vítězslav Nezval a napsal poutavý obraz íránské společnosti – knihu nazvanou Íránský poutník. Uveřejnil doma i v zahraničí řadu analýz perské poezie a spolu s kolegy a žáky sepsal velké Dějiny perské a tádžické literatury. Tato kniha vyšla v řadě států a stala se standardní příručkou studentů a odborníků věnujících se íránskému písemnictví.

MÚA se navrhovaného projektu zúčastní z pozice instituce spravující nejen Rypkovu osobní písemnou pozůstalost, ale také archivní fondy vzniklé z činnosti meziválečného Orientálního ústavu a na jeho činnost navazujícího Orientálního ústavu ČSAV, které jsou s Rypkovou činností neodmyslitelně spjaty a jsou pro realizaci zamýšlené společné výstavy nezastupitelné. Právě propojením Rypkovy pozůstalosti (jak archivní, tak muzejní) se docílí komplexního představení této osobnosti. V rámci řešení projektu zahájeného v roce 2025 zajistí MÚA podklady pro přípravu výstavy (rešeršní práce) a bude se podílet na libretu výstavy, plánované na rok 2026 (4. 6.–1. 11. 2026) v prostorách Malé galerie Muzea Kroměřížska. V rámci výstavy bude osobnost Jana Rypky rovněž formou popularizačních přednášek představena široké veřejnosti. Výstavu doprovodí katalog, ve kterém bude poprvé představeno na sto padesát předmětů z Rypkovy pozůstalosti uložené ve sbírkách muzea. Jde o část jeho orientálních sbírek, obrazy významných umělců, ale i nábytek a další jednotliviny, které byly na základě odkazu Jana Rypky převedeny Muzeu Kroměřížska v letech 1982–1984.

Výstava bude po kroměřížské premiéře v redukované podobě instalována rovněž v Praze v prostorách Akademie věd ČR. MÚA ve spolupráci s Muzeem zároveň připraví a zajistí knižní vydání kritické edice vybraných Rypkových popularizačních textů, jimiž v prostředí meziválečného Československa zpřístupňoval poznatky svého oboru odborné i laické veřejnosti. Činil tak zejména prostřednictvím článků publikovaných v periodickém tisku, pořádáním veřejných přednášek a rozhlasovými vystoupeními. Rukopis edice bude připraven v průběhu roku 2025. Do 31. 12. 2025 projde rukopis recenzním řízením a jazykovou redakcí. V roce 2026 bude edice vydána v rámci ediční řady MÚA „Prameny k dějinám vědy“, v předpokládaném nákladu 200 ks. Očekávaný rozsah publikace je do 200 tiskových stran, termín vydání do 31. 8. 2026.

Stručné a výstižné zdůvodnění přínosu společného projektu pro území samosprávného celku (uveďte konkrétní formy propagace regionální spolupráce; pokud je partnerem soukromý subjekt nebo škola, musí být jasně formulován nebo doložen přínos pro daný region)

Dvouletá regionální spolupráce MÚA s Muzeem bude završena výstavou realizovanou v prostorách Muzea Kroměřížska a poté v Praze. Zároveň bude tiskem vydán katalog k výstavě a edice dokumentů představující Jana Rypku v pozici popularizátora vědy. Díky spolupráci MÚA s Muzeem bude veřejnosti představen významný kroměřížský rodák, a to nejen jako osobnost významná pro svůj region, ale rovněž jako vědec ovlivňující zásadním způsobem vývoj svého oboru v rámci České republiky i v celoevropském kontextu. Cílovou skupinou všech aktivit realizovaných v rámci řešení projektu budou jak zámci z řad odborníků, tak i široká veřejnost, včetně žáků a studentů základních a středních škol. Spolupráce Zlínského kraje s Masarykovým ústavem a Archivem AV ČR, v. v. i., bude propagována nejen prostřednictvím výše zmíněných výstupů, ale rovněž na webových stránkách MÚA a Muzea a prostřednictvím regionálních médií.